

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Pijnlijk ontwaken

door **Herman Van Rompuy** De auteur was premier van België (2008-2009) en de eerste voorzitter van de Europese Raad (2010-2014). Hij is lid van de christendemocratische CD&V.

Het is de tweede covidzomer geworden. Eén virus in een Chinese stad, en na anderhalf jaar zijn er vier miljoen doden op alle continenten. Vele burgers zijn ervan overtuigd dat dit niet de laatste pandemie is. ‘Normaal’ wordt het nooit meer. Wat zijn de langdurige gevolgen op het maatschappelijk klimaat? Zal er iets overblijven van de solidariteit die er toch bij velen was, of gaat de genots- en kortetermijncultuur zelfs nog een duw krijgen omdat je nooit meer weet hoelang je nog kunt ‘genieten’?

Het feest voorbij

Maar ook op andere domeinen is het feest voorbij. Tijd voor bescheidenheid.

De overstromingen in Wallonië en in het westen van Duitsland hadden het effect van een bombardement. Mensen gaan 's avonds slapen en de dag daarop hebben ze alles verloren. We dachten dat die stormen – zoals het virus – niet bestemd waren voor onze ‘hoogontwikkelde’ landen. Onze goed gestructureerde leefwereld is echter broos, zo weten wij nu. Vele burgers zijn ervan overtuigd dat ook die stormen zullen weerkeren. We weten niet waar en wanneer. ‘Normaal’ wordt het nooit meer. Soms slaat het water toe, soms het vuur. We weten nu dat het onze ‘schuld’ is, niet van elk van ons afzonderlijk, maar van een collectieve ‘waan-zin’. De wereld zal niet bezwijken

onder de openbare ‘schuld’, maar onder broeikasgassen.

We hebben alle reden om bescheiden te zijn, ook als we kijken naar de aftocht uit Afghanistan. De twintigjarige oorlog moest ooit stopgezet worden. Langer blijven had niet veel zin, zeker met de kennis die we nu hebben, namelijk dat het Afghaanse leger toch nooit zou vechten om te sterven voor corrupte leiders. De nederlagen in Vietnam, Irak en Libië leerden ons dat de tijd van militaire superioriteit van het Westen definitief voorbij is. We leerden ook dat Amerika zich voortaan alleen maar zal laten leiden door zijn eigen belang. De Atlantisten bij ons zijn het meer dan de Amerikanen zelf. Katholieker dan de paus. De EU moet ook hier wakker worden.

We moeten allen wakker worden. De zomer als een pijnlijk ontwaken. Ik weet niet meer wat ‘normaal’ is en zal zijn.